

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА ТА ІННОВАЦІЙНОЇ
ОСВІТИ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ
РОБОТИ
з дисципліни
ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ У
МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ОСВІТНЬОГО РІВНЯ БАКАЛАВР
СПЕЦІАЛЬНОСТІ 291 «МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ, СУСПІЛЬНІ
КОМУНІКАЦІЇ
ТА РЕГІОНАЛЬНІ СТУДІЇ»
ДЕННОЇ, ЗАОЧНОЇ ТА ДИСТАНЦІЙНОЇ ФОРМ НАВЧАННЯ

м. Дніпро
2022

Методичні рекомендації для самостійної та індивідуальної роботи з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» Навчально-наукового інституту права та інноваційної освіти денної та заочної форм навчання/укладач: Єремєєва І.А. Дніпро: Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ України, 2022. 32 с.

УКЛАДАЧ:

Ірина ЄРЕМЄЄВА, доцент кафедри міжнародних відносин, к.і.н., доцент

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Елеонора СКІБА, професор кафедри гуманітарних дисциплін та психології поліцейської діяльності Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ, д. філософ. н., професор.

Андрій ШУЛКА, професор кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара, д.політ.н., доцент

Розглянуто на засіданні кафедри міжнародних відносин «11» січня 2022 р., протокол № 6

Рекомендовано Навчально-методичною радою університету «17» лютого 2022 р., протокол № 6

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ.....	5
2. ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ.....	8
3. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ.....	11
4. МОДЕЛІ І МОДЕЛЮВАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ.....	13
5. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОГНОЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ.....	18
6. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ.....	21
7. СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН.....	25
ЗМІСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ.....	29
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	30

ВСТУП

Дисципліна «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» є обов'язковим компонентом Освітньої програми спеціальності 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Метою навчальної дисципліни є формування у студентів розуміння основ аналітичної діяльності у сфері міжнародних відносин, формування навичок самостійної дослідницької діяльності щодо пошуку та обробки інформації з міжнародної проблематики.

Згідно з вимогами освітньої програми після вивчення курсу «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» здобувачі повинні знати:

- найважливіші категорії і поняття пов'язані із здійсненням інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах;
- методи та способи організації інформаційно-аналітичної діяльності;
- методологію аналізу міжнародних джерел;
- специфіку складання інформаційно-аналітичних документів з міжнародної проблематики;
- особливості інформаційно-аналітичної діяльності в державах світу.

вміти:

- самостійно здійснювати інформаційно-аналітичну діяльність у сфері міжнародних відносин;
- використовувати інструментарій інформаційно-аналітичної діяльності в практичних дослідженнях;
- аналізувати і орієнтуватися в міжнародно-політичній ситуації, прогнозувати її розвиток;
- складати аналітичні довідки за результатами інформаційно-аналітичної діяльності;
- знаходити ефективні засоби розв'язання сучасних проблем, інтерпретувати та аналізувати отримані результати, передбачувати наслідки прийняття рішень у сфері міжнародних відносин.

Обсяг Навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» для ЗВО групи Б-МВ-941 складає 120 годин (4 кредити ЄКТС) із яких: 36 аудиторних (18 лекцій та 18 семінарів) та 84 години індивідуальної та самостійної роботи.

Обсяг Навчальної дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах» для ЗВО групи Б-МВ-841 складає 90 годин (3 кредити ЄКТС) із яких: 28 аудиторних (14 лекцій та 14 семінарів) та 62 години індивідуальної та самостійної роботи

ТЕМА 1. ПОНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Визначення та практичне значення інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Принципи інформаційно-аналітичної роботи: цілеспрямованість, системність, гнучкість, своєчасність, ініціативність, активність, обґрунтованість, повнота, альтернативність думок та ін. Етичні основи інформаційно-аналітичної діяльності. Етапи розвитку інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах. Інформаційно-аналітична діяльність та її компоненти. Рівні та форми інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.

Основні поняття

Інформаційно-аналітична діяльність - сукупність дій на основі концепцій, методів, засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень.

Аналітика - сукупність методологічних та організаційних принципів розумової діяльності, що забезпечують ефективну обробку інформації, розробку оптимальних рішень, набуття знань.

Аналітичний продукт – документ, що є результатом інформаційно-аналітичної діяльності, в залежності від потреб замовника може мати форму огляду, довідки, звіту, прогнозу тощо.

Прийняття рішень - науковий напрям, завданням якого є синтез раціональних схем вибору альтернатив і оцінювання їх якостей.

План семінарського заняття до теми «Поняття інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах»

1. Поняття та принципи інформаційно-аналітичної роботи.
3. Етичні основи інформаційно-аналітичної діяльності.
4. Еволюція інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.
5. Структура інформаційно-аналітичної діяльності в міжнародних відносинах.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Інформаційно-аналітична діяльність – це:
А сукупність дій щодо збору, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень в певних сферах життєдіяльності
Б науковий напрям, завданням якого є синтез раціональних схем вибору альтернатив і оцінювання їх якостей
В розгалужена і складна система знань, складовими частинами якої є й інші науки

Г є варіантом порівняльного методу

2. Прийняття рішень - це:

А сукупність дій на основі концепцій, методів, засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень

Б науковий напрям, завданням якого є синтез раціональних схем вибору альтернатив і оцінювання їх якостей

В розгалужена і складна система знань, складовими частинами якої є й інші науки

Г є варіантом порівняльного методу

3. Аналітика -це:

А сукупність дій на основі концепцій, методів, засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень

Б науковий напрям, завданням якого є синтез раціональних схем вибору альтернатив і оцінювання їх якостей

В розгалужена і складна система знань, складовими частинами якої є й інші науки

Г є варіантом порівняльного методу

4. Автор книг «Перша аналітика», «Друга аналітика»:

А Сократ

Б Арістотель

В Цицерон

Г Платон

5. Сформулював закон тотожності, закон суперечності, закон виключення третього, діалектики індукції:

А Сократ

Б Арістотель

В Цицерон

Г Платон

6. Застереігаюча функція інформаційно-аналітичної діяльності:

А виявляє проблеми, небезпеки, конфлікти, дозволяє їх уникнути

Б сприяє зміні розуміння сутності явищ, зміні ментальності управлінців

В спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації, що склалася

Г забезпечення інформацією всі етапи управлінської діяльності

7. Управлінська функція інформаційно-аналітичної діяльності:

А виявляє проблеми, небезпеки, конфлікти, дозволяє їх уникнути

Б сприяє зміні розуміння сутності явищ, зміні ментальності управлінців

В спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації, що склалася

Г забезпечення інформацією всі етапи управлінської діяльності

8. Діагностична функція інформаційно-аналітичної діяльності:

А виявляє проблеми, небезпеки, конфлікти, дозволяє їх уникнути

Б сприяє зміні розуміння сутності явищ, зміні ментальності управлінців

В спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації, що склалася

Г забезпечення інформацією всі етапи управлінської діяльності

9. Пізнавально-ментальна функція інформаційно-аналітичної діяльності:

А виявляє проблеми, небезпеки, конфлікти, дозволяє їх уникнути

Б сприяє зміні розуміння сутності явищ, зміні ментальності управлінців

В спрямована на отримання об'єктивної картини ситуації, що склалася

Г забезпечення інформацією всі етапи управлінської діяльності

10. Інформаційний рівень інформаційно-аналітичної діяльності:

А полягає в кінцевому прийнятті рішень

Б полягає в пошуку, збиранні, зберіганні, поширенні інформації

В полягає в узагальненні, класифікації інформації, її аналізі і перетворенні, розробці висновків, пропозицій, рекомендацій і прогнозів

Г все перелічене вище

11. Аналітичний рівень інформаційно-аналітичної діяльності:

А полягає в кінцевому прийнятті рішень

Б полягає в пошуку, збиранні, зберіганні, поширенні інформації

В полягає в узагальненні, класифікації інформації, її аналізі і перетворенні, розробці висновків, пропозицій, рекомендацій і прогнозів

Г все перелічене вище

Завдання для індивідуальної роботи

1. Напишіть есе на тему «Значення інформаційно-аналітичної діяльності в формуванні сучасних міжнародних відносин»
2. Дайте характеристику діяльності сучасного аналітичного центру та його можливого впливу на конкретні процеси і міжнародних відносинах (аналітичний центр на власний вибір).
3. Складіть таблицю форм інформаційно-аналітичної роботи за наступним зразком:

Форма інформаційно-аналітичної роботи	Зміст та особливості форми інформаційно-аналітичної роботи

Рекомендована література

1. Кобелєв О.М. Інформаційно-аналітичний компонент підготовки фахівців зі спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Вісник ХДАК. Випуск 52. 2018. С.103-111.

2. Мандзюк О. Поняття та зміст аналітичної діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2017. №10. С.171-176.

3. Саричев Ю.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення як вид інформаційного забезпечення в системі державного управління. Вісник НАДУ при Президентові України. Серія “Державне управління”. 2017. №3. С.120-126.

4. Яворський В. Міжнародні стандарти права на доступ до інформації. – URL: <https://helsinki.org.ua/articles/mizhnarodni-standarty-prava-na-dostup-do-informatsiji/> (дата звернення – 29.08.2021).

ТЕМА 2. ЗНАЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЇ В СУЧАСНИХ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Поняття та структура інформаційного суспільства. Суспільно-політичні зміни та вплив інформаційного суспільства на характер міжнародних відносин. Класифікація інформації в сучасному світі. Поняття та види джерел інформації. Інформаційний провід. Значення медіа в зовнішній політиці держав світу та міжнародних відносинах в цілому. Міжнародно-правова регламентація інформаційної діяльності.

Основні поняття

Інформаційно-комунікаційні технології - уніфіковані технології та також телекомунікацій, медіа-трансляцій, усіх видів аудіо і відеообробки, передачі, мережевих функцій управління та моніторингу.

Економічні основи інформаційного суспільства – телекомунікаційна та комп'ютерна галузі інформаційної індустрії, які переживають процес технологічної конвергенції і корпоративного злиття, розвиваються найбільш швидкими темпами, мають вплив на міжнародну конкурентноспроможність держави.

Правові основи інформаційного суспільства – правові документи, що регламентують права людини на доступ до інформаційних ресурсів, технологій, телекомунікацій, захист інтелектуальної власності, недоторканність особистого життя, свободу слова, інформаційну безпеку.

Технологічні основи інформаційного суспільства – телекомунікаційні й інформаційні технології, що сприяють економічному зростанню та створюють умови для вільного обігу в суспільстві великих масивів інформації і знань.

Джерела інформації у міжнародних відносинах — бази і банки даних, що які використовуються у дипломатичній практиці, діяльності міжнародних організацій, у різних сферах міжнародних відносин.

Міжособистісні джерела інформації — міжособисті контакти представників зовнішньої політики, відомств, керівництв відповідних відомств за усіма напрямками міждержавного співробітництва, дипломатичні контакти в рамках міжнародних форумів (організацій).

Опосередковані джерела інформації — виступають посередником між конкретним джерелом інформації та суб'єктами міжнародних відносин – засоби масової комунікації, електронні засоби комунікації, інформаційні центри, архіви, бібліотеки та інші джерела збереження інформації.

Конфіденційні джерела інформації — джерела спеціального призначення, що захищаються законом.

Медіа-дипломатія – набір заходів та інструментів впливу мас-медіа на міжнародні відносини, задачами яких є створення медіа-іміджу міжнародних подій та держав, формування впливу громадської думки на політику, налагодження зв'язків між державними та міжнародними структурами.

**План семінарського заняття до теми
«Значення інформації в сучасних міжнародних відносинах»**

1. Теорії інформаційного суспільства.
2. Вплив інформаційного суспільства на міжнародних відносин.
3. Класифікація інформації в сучасному світі.
4. Поняття та види джерел інформації.
5. Значення медіа в зовнішній політиці держав світу та міжнародних відносинах в цілому.
6. Міжнародно-правова регламентація інформаційної діяльності.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Інформаційне суспільство є характеристикою:
А країн, що розвиваються
Б усіх держав світу
В розвинених країн
Г теоретичною, не має практичного втілення
2. Об'єктивність інформації належить до:
А кількісних показників
Б якісних показників
В ціннісних показників
Г статистичних показників
3. Обсяг інформації належить до:
А кількісних показників
Б якісних показників
В ціннісних показників
Г статистичних показників
4. Вартість інформації належить до:
А кількісних показників
Б якісних показників
В ціннісних показників
Г статистичних показників
5. Що таке довідкова інформація:
А коротка наукова і прикладна інформація для ознайомлення фахівців у певній галузі знань, а також для наукових досліджень
Б правила норми і нормативи, стандарти призначені для використання у виробництві й іншій практичній діяльності
В відомості про вироби, послуга, що рекомендуються з метою залучення покупця, видання рекламного характеру
Г Право на використання інтелектуальної власності, трудової діяльності у визначеній сфері виробництва або бізнесу.
6. До офіційних документів належать:
А повідомлення засобів масової інформації
Б законодавчі та нормативні акти

В матеріали наукових конференцій

Г мемуарні та біографічні видання.

7. Завданням прес-служби є:

А вирішення політичних питань на вищому рівні

Б контроль за перевезенням товарів через кордон

В забезпечення повноти і оперативності інформації про діяльність організації

Г прийом і обробка документів

8. Специфічною особливістю розвідувальної інформації є:

А довідковий характер

Б документальність

В таємність

Г аналітичний характер.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Здійсніть аналіз концепцій інформаційного суспільства та за результатами заповніть таблицю:

Концепція/Представник напрямку	Визначення поняття інформаційного суспільства

2. Визначте завдання медіа-дипломатії України на міжнародній арені в умовах російської агресії.

Рекомендована література

1. Гаврильців М.Т. Інформаційна безпека держави у системі національної безпеки України. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2. С. 200-203.

2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури як суб'єкти національної інформаційної політики. – URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3146:informatsijno-analitichni-strukturi-yak-sub-ekti-natsionalnoji-informatsijnoi-politiki&catid=81&Itemid=415 (дата звернення – 29.08.2021).

3. Литвин Н. Інформаційне суспільство як головний пріоритет перспективного розвитку держави. – URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13189/157-162.pdf> (дата звернення – 20.05.2022).

4. Міжнародна інформація: терміни і коментарі: навч. посіб. Є. А.Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Центр вільної преси, 2016. 518 с.

5. Муравйов В. Є. Інформаційне суспільство: трансформація від індустрії знань до цифровізації. Науковий вісник Ужгородського Університету. № 1(53) 2019. - URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/164388> (дата звернення – 29.08.2021).

ТЕМА 3. МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Поняття, засоби, форми та методи інформаційної роботи. Якість інформації, її накопичення, зберігання і обробка. Критерії верифікації інформації у сфері міжнародних відносин. Видача інформації, документування. Зміст, мета, засоби, форми і технологія, методика аналітичної роботи. Аналіз зібраних матеріалів відповідно до цілей і завдань дослідження. Критерії оцінки вивідної (аналітичної) інформації. Стадії процесу інформаційно-аналітичної роботи. Засоби інформаційно-аналітичної роботи. Методи інформаційно-аналітичної роботи: аналогія як метод, від відомого до невідомого, процентний метод, характерний приклад, вивчення окремих випадків та ін. Ситуація як предмет інформаційно-аналітичної діяльності. Інформаційна культура.

Основні поняття

Історичний метод - розгляд процесу розвитку об'єкта в його хронологічній послідовності та конкретності.

Аналіз - поділ об'єкта на складові частини з метою їх окремого вивчення.

Синтез – поєднання складових частин (властивостей, ознак, зв'язків і т.п.) досліджуваного об'єкта, розчленованих у результаті аналізу, на основі чого відбувається вивчення об'єкта як єдиного цілого.

Метод аналогії - перенесення властивостей одного явища на інше.

Гіпотеза — науково обґрунтоване припущення про можливі зв'язки, відносини, причини явищ.

Метод пошуку закономірності – пошук стійкої і невипадкової характеристики або зв'язків між явищами.

Метод класифікацій – впорядкування об'єктів за істотними ознаками певних класів.

Метод моделювання – побудова моделі, яка відображає істотні сторони об'єкта, що аналізується, спрощує його і замінює реальний об'єкт аналізу.

Системний метод – приведення даних в деяку систему, що дозволяє їх пояснити з позицій системного підходу.

Метод екстраполяції – поширення висновків, отриманих зі спостереження за однією частиною явища на іншу його частину.

Параметри інформації – характеристики, з допомогою яких оцінюються інформаційні ресурси.

План семінарського заняття до теми

«Методологічні засади

інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах»

1. Складові якості інформації.

2. Зміст методики аналітичної роботи.
3. Стадії процесу інформаційно-аналітичної роботи.
4. Методи інформаційно-аналітичної роботи.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Моніторинг, як форма інформаційно-аналітичної роботи представляє собою:

А аналіз зовнішньополітичної діяльності

Б інформаційні зведення й огляди

В дослідження актуальних проблем

Г аналітичні дослідження

2. Прийняття рішень - це:

А сукупність дій на основі концепцій, методів, засобів, нормативно-методичних матеріалів для збору, накопичення, обробки та аналізу даних з метою обґрунтування та прийняття рішень

Б науковий напрям, завданням якого є синтез раціональних схем вибору альтернатив і оцінювання їх якостей

В розгалужена і складна система знань, складовими частинами якої є й інші науки

Г є варіантом порівняльного методу

3. Комунікаційний компонент процесу інформаційно-аналітичної роботи спрямований на:

А одержання аналітичної інформації

Б локальний процес

В підтримку зв'язків з інформаційними системами, споживачем, джерелами

Г відбір операцій та технологічних операцій

4. Емпіричне пізнання передбачає:

А виведення кінцевого наслідку

Б спостереження та опис

В розкладання цілого на частини і відтворення цілого з частин

Г побудову моделі

5. Історичний метод аналітичного дослідження:

А активне і цілеспрямоване втручання у перебіг досліджуваного процесу, відповідна зміна об'єкта або його відтворення в спеціально створених і контрольованих умовах

Б зіставлення одного з іншим з метою виявлення їх співвідношення

В цілеспрямоване вивчення предметів, що спирається в основному на дані органів почуттів

Г дає змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності

6. Порівняльний метод аналітичного дослідження:

А дає змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності

Б зіставлення одного з іншим з метою виявлення їх співвідношення

В цілеспрямоване вивчення предметів, що спирається в основному на дані органів почуттів

Г активне і цілеспрямоване втручання у перебіг досліджуваного процесу, відповідна зміна об'єкта або його відтворення в спеціально створених і контрольованих умовах

7. Метод моделювання:

А дає змогу дослідити виникнення, формування і розвиток процесів і подій у хронологічній послідовності;

Б цілеспрямоване вивчення предметів, що спирається в основному на дані органів почуттів;

В Все назване.

Г засіб вивчення об'єкта дослідження шляхом створення формально тотожного йому образу, який відображає певні його властивості.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Дайте характеристику наступним методам організації інформаційно-аналітичної діяльності: порівняння, спостереження, пошук закономірностей.

2. За допомогою методу аналізу дайте характеристику інформаційного суспільства/процесу глобалізації (на вибір одне із запропонованих понять)

3. За допомогою відсоткового методу дайте коротку оцінку економічному становищу будь-якої держави оцінивши кількісні параметри її ВВП, обсягів внутрішньої та зовнішньої торгівлі, рівня зайнятості, співвідношення галузей промисловості і т.п.

Рекомендована література

1. Алексєєнко І.В., Єремєєва І.А., Агарков О.А. Теорія міжнародних відносин. Дніпро, 2019. 222 с.

2. Дзера М.М., Пасічний Р.Я. Сучасні методи досліджень міжнародних відносин. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, 2017, т 19, № 76. С.144-146.

3. Ліпінська А.В. Вивчення методів інформаційно-аналітичної діяльності майбутніми фахівцями з документознавства та інформаційної діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток № 7. 2017. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1094> (дата звернення – 29.08.2021).

4. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

ТЕМА 4. МОДЕЛІ І МОДЕЛЮВАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Завдання моделювання, як частини інформаційно-аналітичної діяльності у міжнародних відносинах. Поняття моделі. Загальні принципи моделювання в системі міжнародних відносин. Моделювання динамічних

процесів. Специфіка моделювання конфліктних ситуацій. Теорія ігор. Моделювання переговорів. Моделювання тривалих процесів у міжнародних відносинах.

Основні поняття

Принцип об'єктивної відповідності моделі – побудова моделі обумовлена об'єктивною структурою модельованого об'єкта, існує незалежно від суб'єкта моделювання.

Принцип екстраполяційності модельної інформації – після побудови та аналізу моделі отримана інформація поширюється на оригінал.

Принцип верифікації моделі – зіставлення властивостей моделі з властивостями реально існуючої системи.

Логіко-інтуїтивне моделювання – створення моделі за допомогою використання знання, логіки та інтуїції.

Формалізоване моделювання – формалізація та зміна форми моделі до матрично-графічної з метою її подальшого вдосконалення.

Нормативне моделювання – моделювання на основі використання положень наукової теорії.

Квантифікація та формалізація моделей – використання лише кількісних методів, узагальнення та спрощення процесів міжнародних відносин.

Побудова динамічних моделей – дослідження міжнародних систем у часі, з урахуванням нестабільних факторів їх розвитку.

Теорія гри – передбачення дій міжнародних акторів у конкретному соціальному контексті й відтворення процесу прийняття рішень.

План семінарського заняття до теми

«Моделі і моделювання в міжнародних відносинах»

1. Принципи та завдання моделювання в міжнародних відносинах.
2. Моделювання динамічних процесів.
3. Специфіка моделювання конфліктних ситуацій.
4. Моделювання переговорів.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Принцип об'єктивної відповідності моделі оригіналу означає:

А побудова моделі не довільна, вона обумовлена об'єктивною структурою самого об'єкта, що моделюється

Б після побудови моделі та її дослідження отримана інформація екстраполюється на сам оригінал

В можливість зіставлення отриманої моделі інформації з різними реальними властивостями реально існуючої системи

Г є варіантом порівняльного методу

2. Принцип екстраполяційності модельної інформації означає:

А побудова моделі не довільна, вона обумовлена об'єктивною структурою самого об'єкта, що моделюється

Б після побудови моделі та її дослідження отримана інформація екстраполюється на сам оригінал

В можливість зіставлення отриманої моделі інформації з різними реальними властивостями реально існуючої системи

Г є варіантом порівняльного методу

3. Принцип верифікації моделі означає:

А побудова моделі не довільна, вона обумовлена об'єктивною структурою самого об'єкта, що моделюється

Б після побудови моделі та її дослідження отримана інформація екстраполюється на сам оригінал

В можливість зіставлення отриманої моделі інформації з різними реальними властивостями реально існуючої системи

Г є варіантом порівняльного методу

4. Операційні завдання моделювання:

А виявляється специфіка об'єкта моделювання — політичні ситуації, політичні процеси

Б виявляються характер і форми моделі, які залежать від ступеня схожості з об'єктом моделювання

В порівнюються форми моделі, які відмінні від об'єкту моделювання

Г порівнюються засоби

5. Оціночні завдання моделювання:

А виявляється специфіка об'єкта моделювання — політичні ситуації, політичні процеси

Б виявляються характер і форми моделі, які залежать від ступеня схожості з об'єктом моделювання

В порівнюються форми моделі, які відмінні від об'єкту моделювання

Г порівнюються засоби

6. Факторний аналіз полягає у:

А вилученні опису множини характеристик, що вивчається, і заміні його меншою кількістю інформаційно ємніших змінних

Б групуванні сукупності з різноманітними ознаками з метою одержання однорідних груп

В системному синтезу глобальних процесів

Г системному синтезу регіональних процесів

7. Кластерний аналіз полягає у:

А вилученні опису множини характеристик, що вивчається, і заміні його меншою кількістю інформаційно ємніших змінних

Б групуванні сукупності з різноманітними ознаками з метою одержання однорідних груп

В системному синтезу глобальних процесів

Г системному синтезу регіональних процесів

8. Логіко-інтуїтивне моделювання:

А фахівець створює модель певного процесу й використовує при цьому свої знання, логіку, інтуїцію

Б створивши модель процесу, фахівець змінює її форму до матрично-графічної, та вдосконалює її

В фахівець передбачає поведінку суб'єктів в конкретному соціальному контексті й відтворює процес прийняття певних рішень

Г передбачають узагальнення й спрощення міжнародних процесів чи явищ

9. Формалізоване моделювання:

А фахівець створює модель певного процесу й використовує при цьому свої знання, логіку, інтуїцію

Б створивши модель процесу, фахівець змінює її форму до матрично-графічної, та вдосконалює її

В фахівець передбачає поведінку суб'єктів в конкретному соціальному контексті й відтворює процес прийняття певних рішень

Г передбачають узагальнення й спрощення міжнародних процесів чи явищ

10. Теорія гри:

А фахівець створює модель певного процесу й використовує при цьому свої знання, логіку, інтуїцію

Б створивши модель процесу, фахівець змінює її форму до матрично-графічної, та вдосконалює її

В фахівець передбачає поведінку суб'єктів в конкретному соціальному контексті й відтворює процес прийняття певних рішень

Г передбачають узагальнення й спрощення міжнародних процесів чи явищ

11. Квантифікація та формалізація моделей

А фахівець створює модель певного процесу й використовує при цьому свої знання, логіку, інтуїцію

Б створивши модель процесу, фахівець змінює її форму до матрично-графічної, та вдосконалює її

В фахівець передбачає поведінку суб'єктів в конкретному соціальному контексті й відтворює процес прийняття певних рішень

Г передбачають узагальнення й спрощення міжнародних процесів чи явищ

12. Факторний та кластерний аналізи є:

А історичними засобами, що застосовуються у сфері прикладного аналізу міжнародних відносин

Б логічними засобами, що застосовуються у сфері прикладного аналізу міжнародних відносин

В філологічними засобами, що застосовуються у сфері прикладного аналізу міжнародних відносин

Г математичними засобами, що застосовуються у сфері прикладного аналізу міжнародних відносин

13. Модель світового розвитку З. Бжежинський виклав у роботі:

А "Дипломатія"

Б "Велика шахівниця"

В "Зіткнення цивілізацій і перетворення світового порядку"

Г "Кінець історії"

14. Модель світового розвитку Ф. Фукуяма виклав у роботі:

А "Дипломатія"

Б "Велика шахівниця"

В "Зіткнення цивілізацій і перетворення світового порядку"

Г "Кінець історії"

15. Модель світового розвитку Г. Кіссінджер виклав у роботі:

А "Дипломатія"

Б "Велика шахівниця"

В "Зіткнення цивілізацій і перетворення світового порядку"

Г "Кінець історії"

16. Модель цивілізаційного розвитку С. Гантінгтон виклав у роботі:

А "Дипломатія"

Б "Велика шахівниця"

В "Зіткнення цивілізацій і перетворення світового порядку"

Г "Кінець історії"

17. Назвіть американського вченого, автора концепції «зіткнення цивілізацій»:

А П. Сорокін

Б С. Гантінгтон

В Ф. Фукуяма

Г О. Шпенглер

18. Модель міжнародних відносин за Кіссінджером:

А монополярний глобальний баланс сил

Б постбіполярний глобальний баланс сил

В постбіполярна конвергенція

Г монополярний регіоналізм.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Використовуючи модель гонки озброєнь Л. Річардсона дайте прогноз розвитку існуючого на даний момент міжнародного конфлікту (конфлікт за власним вибором).

2. Заповніть таблицю «Методи моделювання у міжнародних відносинах»:

Метод	Сутність методу	Сфера застосування методу

Рекомендована література

1. Дзера М.М., Пасічний Р.Я. Сучасні методи досліджень міжнародних відносин. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, 2017, т 19, № 76. С.144-146.

2. Ковальчук, О. Я. Математичне моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 412 с.

3. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

ТЕМА 5. МЕТОДОЛОГІЯ ПРОГНОЗУВАННЯ В МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Сутність прогнозування. Сценарії та умови прогнозування у міжнародних відносинах. Методи прогнозування, інтуїтивно-логічний, аналогії, експертних оцінок, «Дельфи», «мозковий штурм», сценарій в міжнародній аналітиці. кількісні методи. Екстраполятивні технології міжнародного прогнозування. Побудова трендів. Типи політичних прогнозів. Принцип альтернативності прогнозу. Принципи прогнозування у міжнародних відносинах: системність, синергетичний принцип, принцип безперервності, принцип верифікації. Практичні аспекти прогнозування у міжнародних відносинах.

Основні поняття

Прогноз — науково обґрунтоване судження про можливі стани певного явища в майбутньому, альтернативні шляхи і терміни їх реалізації.

Прогностика — теорія і методологія розроблення прогнозів, дослідження динаміки та перспектив розвитку соціальних процесів, певних явищ людського співіснування.

Міжнародне прогнозування - проектування в міжнародній сфері, розроблення політичних сценаріїв проектів майбутнього, за якими передбачається або планується розвиток подій у певному суспільстві.

Теоретико-пізнавальна функція міжнародного прогнозування — ґрунтується на загальнонауковому підході, основу якого становлять безмежність і плюралізм наукового пошуку.

Пошуковий прогноз — визначення можливих станів міжнародного явища в майбутньому, виходячи з наявних тенденцій, з умовним абстрагуванням від рішень, здатних видозмінити зазначені тенденції. Виявлення перспективних проблем, які підлягають розв'язанню засобами міжнародного управління за умови збереження наявних соціально-економічних або політичних тенденцій.

Нормативний прогноз – визначення шляхів і термінів досягнення бажаного стану об'єкта міжнародного прогнозування на основі заданих норм та цілей.

Прогноз-застереження – застосовуються з метою спонукати суспільство до прийняття відповідних політичних рішень й таким чином вплинути на небажані для майбутнього тенденції соціального розвитку.

Прогноз-розвідник — провокативне концептуальне визначення майбутнього з метою виявлення поглядів і підходів щодо сформульованих проблем з боку ідеологічних супротивників, представників інших цивілізацій.

Метод сценаріїв – виявлення ключових чинників впливу на події міжнародного життя відповідно до певного сценарію.

Метод зворотного прогнозування – формулювання варіантів майбутнього, на основі визначення стратегічних цілей, переваг та розробка для кожного варіанту сценаріїв від майбутнього до теперішнього.

Прогноз за аналогією – формування передбачень на основі розвитку аналогічного об'єкта, що реально існує.

Прогноз на основі причинкових зв'язків – вивчення причин, що зумовлюють виникнення міжнародного явища або роблять його виникнення неможливим.

Метод Дельфі – метод експертного оцінювання, заснований на принципах анонімності, багаторівневості, заочної участі.

План семінарського заняття до теми «Методологія прогнозування в міжнародних відносинах»

1. Методи та технології прогнозування в міжнародних відносинах.
2. Типи політичних прогнозів.
3. Принципи прогнозування у міжнародних відносинах.
4. Практичні аспекти прогнозування у міжнародних відносинах.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Пошукові прогнози в міжнародних відносинах:

А спрямовані на визначення шляхів і термінів досягнення бажаного стану об'єкта міжнародного прогнозування на основі заданих норм, ідеалів, стимулів, цілей

Б визначають можливі стани певного політичного явища, процесу, події в майбутньому, виходячи з наявних тенденцій, з умовним абстрагуванням від рішень, здатних видозмінити зазначені тенденції

В застосовуються задля безперервного впливу на свідомість і поведінку людей з метою спонукати суспільство до прийняття відповідних політичних рішень

Г провокативні концептуальні визначення майбутнього з метою виявлення поглядів і підходів щодо сформульованих проблем з боку ідеологічних супротивників, представників інших цивілізацій

2. Нормативні прогнози в міжнародних відносинах:

А спрямовані на визначення шляхів і термінів досягнення бажаного стану об'єкта міжнародного прогнозування на основі заданих норм, ідеалів, стимулів, цілей

Б визначають можливі стани певного політичного явища, процесу, події в майбутньому, виходячи з наявних тенденцій, з умовним абстрагуванням від рішень, здатних видозмінити зазначені тенденції

В застосовуються задля безперервного впливу на свідомість і поведінку людей з метою спонукати суспільство до прийняття відповідних політичних рішень

Г провокативні концептуальні визначення майбутнього з метою виявлення поглядів і підходів щодо сформульованих проблем з боку ідеологічних супротивників, представників інших цивілізацій

3. Прогнози-застереження в міжнародних відносинах:

А спрямовані на визначення шляхів і термінів досягнення бажаного стану об'єкта міжнародного прогнозування на основі заданих норм, ідеалів, стимулів, цілей

Б визначають можливі стани певного політичного явища, процесу, події в майбутньому, виходячи з наявних тенденцій, з умовним абстрагуванням від рішень, здатних видозмінити зазначені тенденції

В застосовуються задля безперервного впливу на свідомість і поведінку людей з метою спонукати суспільство до прийняття відповідних політичних рішень

Г провокативні концептуальні визначення майбутнього з метою виявлення поглядів і підходів щодо сформульованих проблем з боку ідеологічних супротивників, представників інших цивілізацій

4. Прогнози-розвідники в міжнародних відносинах:

А спрямовані на визначення шляхів і термінів досягнення бажаного стану об'єкта міжнародного прогнозування на основі заданих норм, ідеалів, стимулів, цілей

Б визначають можливі стани певного політичного явища, процесу, події в майбутньому, виходячи з наявних тенденцій, з умовним абстрагуванням від рішень, здатних видозмінити зазначені тенденції

В застосовуються задля безперервного впливу на свідомість і поведінку людей з метою спонукати суспільство до прийняття відповідних політичних рішень

Г провокативні концептуальні визначення майбутнього з метою виявлення поглядів і підходів щодо сформульованих проблем з боку ідеологічних супротивників, представників інших цивілізацій

5. Метод Дельфі є:

А методом експертного оцінювання

Б якісним методом

В методом ціннісного оцінювання

Г статистичним методом

6. При прогнозі за аналогією:

А процес, що вивчається порівнюється із тим, що відбувся нещодавно

Б процес, що вивчається порівнюється із тим, що відбувся в давні часи

В процес, що вивчається аналізується, як унікальне явище

Г процес, що вивчається оцінюється тільки за хронологічним підходом

Завдання для індивідуальної роботи

1. Використовуючи методологію прогнозування складіть прогноз (тип - короткостроковий, середньостроковий, довгостроковий - за власним

вибором) впливу пандемії на міжнародні відносини або розвитку світової енергетичної кризи.

2. Заповніть таблицю «Методи прогнозування у міжнародних відносинах»:

Метод	Сутність методу	Сфера застосування методу

3. За допомогою методу сценаріїв виділіть чинники, що можуть мати вплив на міграційні процеси у сучасному світі.

Рекомендована література

1. Дзера М.М., Пасічний Р.Я. Сучасні методи досліджень міжнародних відносин. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, 2017, т 19, № 76. С.144-146.

2. Ковальчук, О. Я. Математичне моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 412 с.

3. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

ТЕМА 6. ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ З ДЖЕРЕЛАМИ ІНФОРМАЦІЇ

Планування та способи роботи з джерелами інформації. Організація з пошуку інформації. Методика створення інформаційно-довідкової бази. Складання картотеки. Методологія аналізу документальних джерел. Техніка вивчення міжнародних документів: історичний, літературний, психологічний, юридичний, соціологічний, лінгвістичний методи. Контент-аналіз в роботі з джерелами інформації. Фіксування інформації. Технічні засоби збирання та передачі інформації. Забезпечення безпеки та захисту інформації.

Основні поняття

Ключові слова (Keywords) – слова або фрази, що відображають основну думку, які користувач Інтернету вводить у спеціальне поле (рядок) пошуку з метою одержання інформації.

Простий пошук інформації – пошук за одним або кількома ключовими словами.

Розширений пошук інформації – використання спеціальних форм за допомогою слів та різних логічних операторів для формування складних запитів.

Документ – спеціально створений предмет, призначений для передавання та збереження інформації або засіб збереження інформації за допомогою спеціального носія.

Аналіз документів – методичні прийоми, що застосовуються для одержання з документальних джерел різної інформації, необхідної для вирішення завдань дослідження у сфері міжнародних відносин.

Неформалізований (традиційний) метод аналізу документів – сукупність розумових операцій, що мають на меті інтерпретувати інформацію, яка містяться в документах.

Формалізований метод (контент-аналіз) - метод кількісного вивчення текстової інформації з подальшим її статистичним обробитком.

Медіа-моніторинг – напів-автоматизоване та автоматизоване відстежування в інформаційному потоці ЗМІ контексту згадування брендів, партій, політиків чи міжнародних акторів.

План семінарського заняття до теми «Принципи організації роботи з джерелами інформації»

1. Методика створення інформаційно-довідкової бази.
2. Методологія аналізу документальних джерел.
3. Контент-аналіз в роботі з джерелами інформації.
4. Технічні засоби збирання та передачі інформації.
5. Забезпечення безпеки та захисту інформації.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Пошуковий запит:

А слова, фрази або набір символів, що відображають основну думку, які користувач Інтернету вводить у спеціальне поле (рядок) пошуку з метою одержання інформації, що його цікавить

Б Web-сторінка, видавана пошуковою системою як відповідь на запит користувача

В спеціальні програми цілодобово переглядають простір Мережі й копіюють усі знайдені сторінки, переходять за гіперпосиланнями, знаходять нові документи

Г спеціально створений предмет, призначений для передавання та збереження інформації

2. Результати пошуку:

А слова, фрази або набір символів, що відображають основну думку, які користувач Інтернету вводить у спеціальне поле (рядок) пошуку з метою одержання інформації, що його цікавить

Б Web-сторінка, видавана пошуковою системою як відповідь на запит користувача

В спеціальні програми цілодобово переглядають простір Мережі й копіюють усі знайдені сторінки, переходять за гіперпосиланнями, знаходять нові документи

Г спеціально створений предмет, призначений для передавання та збереження інформації

3. Роботи пошукові:

А слова, фрази або набір символів, що відображають основну думку, які користувач Інтернету вводить у спеціальне поле (рядок) пошуку з метою одержання інформації, що його цікавить

Б Web-сторінка, видавана пошуковою системою як відповідь на запит користувача

В спеціальні програми цілодобово переглядають простір Мережі й копіюють усі знайдені сторінки, переходять за гіперпосиланнями, знаходять нові документи

Г спеціально створений предмет, призначений для передавання та збереження інформації

4. Документ - це:

А слова, фрази або набір символів, що відображають основну думку, які користувач Інтернету вводить у спеціальне поле (рядок) пошуку з метою одержання інформації, що його цікавить

Б Web-сторінка, видавана пошуковою системою як відповідь на запит користувача

В спеціальні програми цілодобово переглядають простір Мережі й копіюють усі знайдені сторінки, переходять за гіперпосиланнями, знаходять нові документи

Г спеціально створений предмет, призначений для передавання та збереження інформації

5. Внутрішній аналіз документів передбачає:

А встановлення виду документа, його форму, час та місце появи, автора, ініціатора, мету створення, наскільки він достовірний та надійний

Б з'ясування відмінності між фактичним та літературним змістом; встановлення рівня компетенції автора, в питаннях, про які висловлюється

В перевірку сформульованих прогнозів на практиці

Г знайти ознаки, властивості тексту (наприклад, частота вживання певних термінів), які можна легко підрахувати, які відображали б певні суттєві сторони змісту

6. Зовнішній аналіз документів передбачає:

А встановлення виду документа, його форму, час та місце появи, автора, ініціатора, мету створення, наскільки він достовірний та надійний

Б з'ясування відмінності між фактичним та літературним змістом; встановлення рівня компетенції автора, в питаннях, про які висловлюється

В перевірку сформульованих прогнозів на практиці

Г знайти ознаки, властивості тексту (наприклад, частота вживання певних термінів), які можна легко підрахувати, які відображали б певні суттєві сторони змісту

7. Контент-аналіз передбачає:

А встановлення виду документа, його форму, час та місце появи, автора, ініціатора, мету створення, наскільки він достовірний та надійний

Б з'ясування відмінності між фактичним та літературним змістом;

встановлення рівня компетенції автора, в питаннях, про які висловлюється

В перевірку сформульованих прогнозів на практиці

Г знайти ознаки, властивості тексту (наприклад, частота вживання певних термінів), які можна легко підрахувати, які відображали б певні суттєві сторони змісту

8. Аналіз медіа-іміджу - це:

А напів-автоматизоване та автоматизоване відстежування в інформаційному потоці ЗМІ контексту згадування брендів, партій, політиків чи інших суб'єктів

Б виявлення в інформаційному потоці ЗМІ найпоширеніших меседжів, пов'язаних з брендами, партіями, політиками чи іншими суб'єктами

В відстеження поширення інформаційних повідомлень замовника в ЗМІ та соціальних мережах

Г процес визначення окремих складових явища

9. Аналіз сприйняття і засвоєння медійної інформації - це:

А напів-автоматизоване та автоматизоване відстежування в інформаційному потоці ЗМІ контексту згадування брендів, партій, політиків чи інших суб'єктів

Б виявлення в інформаційному потоці ЗМІ найпоширеніших меседжів, пов'язаних з брендами, партіями, політиками чи іншими суб'єктами

В відстеження поширення інформаційних повідомлень замовника в ЗМІ та соціальних мережах

Г процес визначення окремих складових явища

10. Аналіз успішності медіа-кампанії - це:

А напів-автоматизоване та автоматизоване відстежування в інформаційному потоці ЗМІ контексту згадування брендів, партій, політиків чи інших суб'єктів

Б виявлення в інформаційному потоці ЗМІ найпоширеніших меседжів, пов'язаних з брендами, партіями, політиками чи іншими суб'єктами

В відстеження поширення інформаційних повідомлень замовника в ЗМІ та соціальних мережах

Г процес визначення окремих складових явища.

11. Дипломатичні джерела інформації належать до:

А закритих джерел

Б відкритих джерел

В неофіційних джерел

Г усіх перелічених типів

12. Визначальна риса документу, як джерела міжнародних відносин:

А необов'язково зафіксовані на матеріальному носії;

Б являє собою достовірну, одиничну подію або явище;

В містяться на будь-якому матеріальному носії;

Г Всі названі.

Завдання для індивідуальної роботи

1. Виконайте пошук інформаційних ресурсів в Інтернеті за наданою схемою послідовності виконання.

Послідовність виконання:

1. Виберіть пошукову систему для пошуку інформації в Інтернеті.
2. Виберіть спосіб пошуку (простий, розширений, контекстний або спеціальний).
3. Сформулюйте запит відповідно до обраного способу пошуку.
4. З результатів пошуку за запитом виберіть необхідні [web](#)-сторінки, збережіть їх повністю або використовуйте закладки для подальшої обробки інформації.
5. Складіть бібліографічні записи обраних сайтів.

Рекомендована література

1. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури як суб'єкти національної інформаційної політики. – URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3146:informatsijno-analitichni-strukturi-yak-sub-ekti-natsionalnoji-informatsijnoji-politiki&catid=81&Itemid=415 (дата звернення – 29.08.2021).
2. Дзера М.М., Пасічний Р.Я. Сучасні методи досліджень міжнародних відносин. Науковий вісник ЛНУВМБТ імені С.З. Гжицького, 2017, т 19, № 76. С.144-146.
3. Мандзюк О. Поняття та зміст аналітичної діяльності. Підприємництво, господарство і право. 2017. №10. С.171-176.
4. Федорова Н.Є., Смесова Н.Є. Інформаційна безпека та шляхи її забезпечення на етапі інформаційно-технологічної революції. Причорноморські економічні студії. Випуск 57. 2020. С.13-16.
5. Яворський В. Міжнародні стандарти права на доступ до інформації. – URL: <https://helsinki.org.ua/articles/mizhnarodni-standarty-prava-na-dostup-do-informatsiji/> (дата звернення – 29.08.2021).

ТЕМА 7. СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНИХ ДОКУМЕНТІВ У СФЕРІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Значення інформаційно-аналітичних документів у здійсненні міжнародної діяльності. Класифікація аналітичних документів: інформаційно-аналітична записка, проблемна записка, аналітична доповідь, доповідь-прогноз, рекомендаційна записка, звіт, політико-психологічний портрет. Структурні елементи аналітичної записки. Методика складання аналітичних довідок з міжнародної проблематики. Презентація інформаційно-аналітичних документів.

Основні поняття

Аналітична записка – документ, що представляє собою детальний аналіз проблеми, висновки та за необхідності практичні рекомендації обсягом 5 – 10 сторінок

Аналітичний звіт – документ обсягом 20-30 сторінок з обов'язковими висновкам та рекомендаціям, які займають до ¼ частини тексту.

Оглядова записка – документ, інформація в якому подається переважно у вигляді прямих цитат, не містить рекомендацій, обсягом 5 до 20 сторінок.

Довідка – короткий огляд окремого аспекту конкретної події обсягом не більше 2-3 сторінок.

План семінарського заняття до теми

1. Класифікація аналітичних документів.
2. Структурні елементи аналітичної записки.
3. Методика складання аналітичних довідок з міжнародної проблематики.
4. Презентація інформаційно-аналітичних документів.

Тестові завдання для самостійної роботи

1. Аналітична записка:

А детальний аналіз проблеми, висновки та, у разі необхідності, практичні рекомендації

Б значна увага при складанні аналітичного звіту приділяється висновкам та рекомендаціям, які займають до ¼ частини тексту

В інформація з документів, що використовуються, подається як правило у вигляді прямих цитат

Г є варіантом порівняльного методу

2. Аналітичний звіт:

А детальний аналіз проблеми, висновки та, у разі необхідності, практичні рекомендації

Б значна увага при складанні аналітичного звіту приділяється висновкам та рекомендаціям, які займають до ¼ частини тексту

В інформація з документів, що використовуються, подається як правило у вигляді прямих цитат

Г є варіантом порівняльного методу.

3. Оглядова записка:

А детальний аналіз проблеми, висновки та, у разі необхідності, практичні рекомендації

Б значна увага при складанні аналітичного звіту приділяється висновкам та рекомендаціям, які займають до ¼ частини тексту

В інформація з документів, що використовуються, подається як правило у вигляді прямих цитат

Г є варіантом порівняльного методу

4. Довідка:

А детальний аналіз проблеми, висновки та, у разі необхідності, практичні рекомендації

Б значна увага при складанні аналітичного звіту приділяється висновкам та рекомендаціям, які займають до $\frac{1}{4}$ частини тексту

В інформація з документів, що використовуються, подається як правило у вигляді прямих цитат

Г є варіантом порівняльного методу

5. В анотації до аналітичної записки зазначається:

А основна суть аналітичного документу, актуальність, головні висновки

Б найменування всіх структурних частин документу

В у логічній послідовності розглядаються питання, які мають відношення до теми аналітичного документу

Г постановка проблеми

6. В змісті аналітичної записки зазначається:

А основна суть аналітичного документу, актуальність, головні висновки

Б найменування всіх структурних частин документу

В у логічній послідовності розглядаються питання, які мають відношення до теми аналітичного документу

Г постановка проблеми

7. В основній частині аналітичної записки зазначається:

А основна суть аналітичного документу, актуальність, головні висновки

Б найменування всіх структурних частин документу

В у логічній послідовності розглядаються питання, які мають відношення до теми аналітичного документу

Г постановка проблеми

8. У вступі аналітичної записки зазначається:

А основна суть аналітичного документу, актуальність, головні висновки

Б найменування всіх структурних частин документу

В у логічній послідовності розглядаються питання, які мають відношення до теми аналітичного документу

Г постановка проблеми

9. Аналітична записка повинна мати обсяг:

А 5-10 сторінок

Б 20-30 сторінок

В 5-20 сторінок

Г 2-3 сторінки

10. Аналітичний звіт повинна мати обсяг:

А 5-10 сторінок

Б 20-30 сторінок

В 5-20 сторінок

Г 2-3 сторінки

11. Оглядова записка повинна мати обсяг:

А 5-10 сторінок

Б 20-30 сторінок

В 5-20 сторінок

Г 2-3 сторінки

12. Аналітична довідка повинна мати обсяг:

А 5-10 сторінок

Б 20-30 сторінок

В 5-20 сторінок

Г 2-3 сторінки.

13. Анотація – це:

А короткий підсумок прочитаного твору, в якому містяться висновки та головні підсумки

Б дослівний уривок з твору певного автора, що наводиться для підтвердження або заперечення висловлюваної думки

В стисла характеристикою книги, статті, рукопису тощо

Г положення, які коротко викладають одну з основних думок лекції, доповіді тощо

14. Резюме – це:

А короткий підсумок прочитаного твору, в якому містяться висновки та головні підсумки

Б дослівний уривок з твору певного автора, що наводиться для підтвердження або заперечення висловлюваної думки

В стисла характеристикою книги, статті, рукопису тощо

Г положення, які коротко викладають одну з основних думок лекції, доповіді тощо

15. Тези – це:

А короткий підсумок прочитаного твору, в якому містяться висновки та головні підсумки

Б дослівний уривок з твору певного автора, що наводиться для підтвердження або заперечення висловлюваної думки

В стисла характеристикою книги, статті, рукопису тощо

Г положення, які коротко викладають одну з основних думок лекції, доповіді тощо

16. Знайдіть правильне оформлення бібліографічного опису:

А Косюк О. М. Теорія масової комунікації : навч. посіб. – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 384 с.

Б Косюк О. М. «Теорія масової комунікації: навч. посіб.» – Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки, 2012. – 384 с.

В Косюк О. М. Теорія масової комунікації. Луцьк: ВНУ ім. Лесі Українки. 2012. 384 с.

Г Косюк О. М. Теорія масової комунікації : навч. посіб. / О. М. Косюк. – Луцьк, 2012. 384 с.

17. Знайдіть правильне оформлення бібліографічного опису:

А Істоміна К.Ю. Професійна підготовка фахівців з міжнародних відносин в університеті Торонто. «Молодий вчений». 2015. №3. С.94-98.

Б Істоміна К.Ю. Професійна підготовка фахівців з міжнародних відносин в університеті Торонто. - Молодий вчений. – 2015. - №3. – С.94-98.

В Істоміна К.Ю. Професійна підготовка фахівців з міжнародних відносин в університеті Торонто/К.Ю.Істоміна// Молодий вчений. – 2015. - №3. – С.94-98.

Г Істоміна К.Ю. Професійна підготовка фахівців з міжнародних відносин в університеті Торонто/К.Ю.Істоміна// Молодий вчений.

Завдання для індивідуальної роботи

Складіть аналітичний документ за типом аналітичної довідки за проблемою міграційної кризи, що виникла на кордонах Білорусь-Польща, Україна-Білорусь наприкінці 2021 р. Предмет аналітичної довідки оберіть довільно (наприклад, міжнародні угоди про міграцію; законодавство України, що регулює міграцію; інформація про походження мігрантів, що зосередженні на коронах та причини їх міграції та ін.)

Рекомендована література

1. ДСТУ 8302-2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf>.

2. Кобелєв О.М. Інформаційно-аналітичний компонент підготовки фахівців зі спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Вісник ХДАК. Випуск 52. 2018. С.103-111.

3. Крилова, Ю. І. Інформаційне (цифрове) суспільство: політико-правовий аспект упровадження. Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін . 2020. С. 75-83.

4. Саричев Ю.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення як вид інформаційного забезпечення в системі державного управління. Вісник НАДУ при Президентіві України. Серія “Державне управління”. 2017. №3. С.120-126.

ЗМІСТ ТА ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ

Індивідуальна робота з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» має на меті виконання ЗВО самостійно завдань для підвищення рівня підготовки і розкриття індивідуальних творчих здібностей. До індивідуальних завдань з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» належать: аналіз реальних ситуацій у міжнародних відносинах, що передбачає застосування теоретичного матеріалу та практичних навичок отриманих під час аудиторної роботи. За бажанням ЗВО, як індивідуальна робота можуть бути оцінені

особисті наукові досягнення (тези конференцій наукові статті, наукові роботи, що подаються на конкурси та ін.) та результати неформальної освіти.

Самостійна робота з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» є формою організації навчального процесу, за якої заплановані завдання виконуються ЗВО під методичним керівництвом викладача, але без його безпосередньої участі з метою засвоєння в повному обсязі РПНД і послідовне формування у ЗВО самостійності як риси характеру, що відіграє суттєву роль у формуванні сучасного фахівця. До форм самостійної роботи з дисципліни «Інформаційно-аналітична діяльність в міжнародних відносинах» належать різні форми аудиторної та позааудиторної самостійної роботи, зокрема обов'язковим є виконання оцінюваних тестових завдань з усіх тем дисципліни.

Самостійна та індивідуальна робота Здобувача, що передбачена РПНД, **оцінюється** НПП за **15-бальною** шкалою кожна. Бали за самостійну та індивідуальну роботу виставляються у журналі обліку роботи навчальної групи окремими графами напередодні підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основні нормативні акти

1. ДСТУ 8302-2015 Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання. - [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://lib.pu.if.ua/files/dstu-8302-2015.pdf> (дата звернення – 20.05.2022).

2. Закон України «Про дипломатичну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2449-19> (дата звернення – 20.05.2022).

3. Закон України "Про інформацію". URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> (дата звернення – 20.05.2022).

4. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення – 20.05.2022).

Підручники, навчальні посібники

1. Інформаційно-аналітична діяльність: наук.-допом. бібліогр. покажч. /Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, Бібліотека; уклад. Л. Дейнека. Луцьк, 2018. 158 назв.

2. Ковальчук, О. Я. Математичне моделювання та прогнозування в міжнародних відносинах: підручник. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 412 с.

3. Мальська М., Паньків Н. Основи наукових досліджень: навчальний посібник. Львів: Видавництво ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 226 с.

4. Міжнародна інформація: терміни і коментарі: навч. посіб. Є. А.Макаренко [та ін.]; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Центр вільної преси, 2016. 518 с.

5. Муковський І.Т., Міщенко А.Г., Шевченко М.М. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах: Навч. посіб. К.: Кондор, 2012. 224 с.

Монографії та інші наукові видання

1. Гаврильців М.Т. Інформаційна безпека держави у системі національної безпеки України. Юридичний науковий електронний журнал. 2020. № 2. С. 200-203.

2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури як суб'єкти національної інформаційної політики. – URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3146:informatsijno-analitichni-strukturi-yak-sub-ekti-natsionalnoji-informatsijnoi-politiki&catid=81&Itemid=415 (дата звернення – 20.05.2022).

3. Додонов О.Г. Автоматизована система формування сценарію аналітичної діяльності. Реєстрація, зберігання і обробка даних. 2019. №21. С. 11-22.

4. Кобелев О.М. Інформаційно-аналітичний компонент підготовки фахівців зі спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії». Вісник ХДАК. Випуск 52. 2018. С.103-111.

5. Крусян А.Р. Інформаційне суспільство в Україні: конституційно-правове забезпечення формування та розвитку. Наука та суспільне життя України в епоху глобальних викликів людства у цифрову еру (з нагоди 30-річчя проголошення незалежності України та 25-річчя прийняття Конституції України): у 2 т. : матеріали Міжнар. наук.-практ.конф. (м. Одеса, 21 трав. 2021 р.). Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2021. Т. 1. С. 259–262.

6. Крилова, Ю. І. Інформаційне (цифрове) суспільство: політико-правовий аспект упровадження. Науковий часопис НПУ імені МП Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін . 2020. С. 75-83.

7. Литвин Н. Інформаційне суспільство як головний пріоритет перспективного розвитку держави. – URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13189/157-162.pdf> (дата звернення – 20.05.2022).

8. Ліпінська А.В. Вивчення методів інформаційно-аналітичної діяльності майбутніми фахівцями з документознавства та інформаційної діяльності. Державне управління: удосконалення та розвиток № 7. 2017. – URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1094> (дата звернення – 20.05.2022).

9. Муравйов В.Є. Інформаційне суспільство: трансформація від індустрії знань до цифровізації. Науковий вісник Ужгородського

Університету. № 1(53) 2019. - URL: <http://visnyk-ekon.uzhnu.edu.ua/article/view/164388> (дата звернення – 20.05.2022).

10.Політанський В.С. Інформаційне суспільство в Україні: від зародження до сьогодення. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право. 2017. Вип. 42. С. 16-22.

11.Саричев Ю.О. Інформаційно-аналітичне забезпечення як вид інформаційного забезпечення в системі державного управління. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnaddy_2017_3_19 (дата звернення – 20.05.2022).

12.Сторожилова, У.; Сторожилів, Г., Сторожилів, П. Сучасні тенденції діджиталізації у міжнародних відносинах. Діджиталізація та права людини: збірник тез Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Хмельницький, 30 березня, 2021. С. 325.

13.Шевченко, М. М., В. А. Соколов. Парадигма аналітичної діяльності у сфері забезпечення національної безпеки: від пізнання до дії. Інвестиції: практика та досвід. 2020. №13-14. С. 110-117.

14.Яворський В. Міжнародні стандарти права на доступ до інформації. – URL: <https://helsinki.org.ua/articles/mizhnarodni-standarty-prava-na-dostup-do-informatsiji/> (дата звернення – 20.05.2022).

Інформаційні ресурси в Інтернет:

1. <http://rada.gov.ua/>
2. <http://dduvs.in.ua/>
3. <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. <http://mfa.gov.ua>
5. www.ucipr.kiev.ua
6. <http://hvylyya.net/category/analytics/>